

Deklaracija Europskog saveza građana prekograničnih regija **Prekogranične regije u središtu Europe budućnosti**

Regije koje se prostiru duž unutarnjih granica pokrivaju 40 % teritorija EU-a, a u njima obitava 30 % stanovništva EU-a (150 milijuna ljudi) i gotovo 2 milijuna prekograničnih radnika. Otkako je uspostavljeno jedinstveno tržište i schengensko područje, u pograničnim regijama stvorene su brojne nove mogućnosti, a mnoge od tih regija više nisu periferne, nego su postale centri gospodarskog rasta.

Međutim, i dalje postoje mnoge prepreke. Stanovnici pograničnih regija i dalje nailaze na poteškoće u svakodnevnom životu, bilo da je riječ o pronalaženju posla, pristupu zdravstvenoj skrbi, svakodnevnom putovanju na posao ili prevladavanju administrativnih problema. Slično tome, poduzeća se suočavaju s preprekama koje koče njihov rast, a lokalne i regionalne vlasti i dalje se suočavaju s izazovima pri uspostavljanju dublje prekogranične suradnje, primjerice kod pružanja prekograničnih javnih usluga.

Ti su izazovi postali još očitiji tijekom krize uzrokovane bolešću COVID-19: nakon desetljeća slobodnog kretanja granice su preko noći zatvorene, što je izazvalo velike poteškoće za građane i poduzeća u pograničnim regijama i dovelo do golemih negativnih gospodarskih i društvenih posljedica. Stoga je ključno prevladati te prepreke kako bi se iskoristile mogućnosti koje građanima i poduzećima nude otvorene granice i poduzele mjere potrebne da se to postigne i održi čak i u kriznim situacijama.

S druge strane, treba napomenuti da je kriza ukazala na prekograničnu međuovisnost i solidarnost te ujedno potaknula višestruke oblike suradnje, koju sada treba organizirati i ojačati europskim i nacionalnim javnim politikama, uzimajući u potpunosti u obzir posebnosti prekograničnih regija.

Mi, potpisnici ove izjave,

1. naglašavamo važnost prekogranične suradnje za proces integracije Europske unije te s obzirom na nezadovoljavajuću razinu sredstava dodijeljenih europskoj teritorijalnoj suradnji u sljedećem financijskom razdoblju pozivamo na to da se **prekogranične regije vrate u središte političkog i zakonodavnog postupka Europske unije;**
2. pozivamo EU da **aktivno uključi pogranične regije i prekogranične grupacije u konferenciju o budućnosti Europe.** Europske pogranične regije, europske grupacije za teritorijalnu suradnju (EGTS) i euroregije organizirat će prekogranična javna savjetovanja o budućnosti Europe kako bi se na odgovarajući način uvažila stajališta građana prekograničnih regija; potičemo ih da aktivno doprinesu demokratizaciji prekogranične suradnje organiziranjem stalnih prekograničnih vijeća i međuregionalnih parlamentarnih skupština;
3. naglašavamo potrebu da **vlasti pograničnih regija imaju odgovarajuće ovlasti, namjenska sredstva i ubrzane postupke¹** za sebe i svoje prekogranične grupacije kako bi prevladale prepreke u provedbi svojih prekograničnih projekata;

---

¹ Kako je navedeno u Ugovoru iz Aachena, koji su 22. siječnja 2019. potpisale Njemačka i Francuska, u poglavlju posvećenom prekograničnoj suradnji.

4. pozivamo Europski parlament, Vijeće i Europsku komisiju da **dovrše pregovore o predloženoj Uredbi o europskom prekograničnom mehanizmu**² i osiguraju njezino donošenje. Tražimo da se i za vanjske granice EU-a osmisli sličan pristup;
5. pozivamo institucije EU-a te lokalne, regionalne i nacionalne vlasti da **uklone sve pravne i administrativne prepreke** slobodi kretanja, prekograničnom radu, pružanju zajedničkih prekograničnih javnih usluga, suradnji hitnih i zdravstvenih službi te svim drugim oblicima suradnje koji bi pogodovali stanovništvu pograničnih regija;
6. s obzirom na nedostatak koordinacije između država članica i regija sa zakonodavnim ovlastima u prenošenju direktiva EU-a, preporučujemo da **Europska komisija provede prekogranične procjene teritorijalnog učinka** kojima bi se razmotrili ne samo učinci zakonodavstva EU-a na pogranične regije nego i učinci nedostatka koordinacije u prenošenju zakonodavstva EU-a na pogranične regije. Prenošnje zakonodavstva EU-a trebalo bi podrazumijevati obvezu koordinacije sa susjednim državama članicama kako se ne bi stvarale nove prepreke;
7. pozivamo države članice i regije da **uspostave prekogranične promatračke skupine za praćenje prekogranične integracije te utvrđivanje i uklanjanje graničnih prepreka** kao i da osiguraju suradnju s nacionalnim i regionalnim kontaktnim točkama radi razmjene iskustava i razmatranja problema s kojima se suočavaju lokalne i regionalne vlasti, građani i poduzeća uz određenu granicu;
8. pozivamo EU da **uspostavi učinkovit okvir za prekogranične javne usluge kojim će se omogućiti njihovo djelotvorno pružanje u praksi**. To bi predstavljalo jasnu dodanu vrijednost teritorijalnoj koheziji EU-a jer bi lokalnim i regionalnim vlastima, kao i državama članicama, omogućilo da podrže europske građane koji žive u susjednim državama pružanjem prijeko potrebnih usluga koje se ne pružaju i ne mogu se pružati u njihovim državama članicama;
9. pozivamo institucije EU-a i države članice da **aktivno uključe pogranične regije u sve faze provedbe europskog zelenog plana, instrumenta Next Generation EU** i sličnih dalekosežnih budućih politika;
10. pozivamo institucije EU-a da **zajamče minimalnu razinu prekogranične suradnje u slučaju globalnih, europskih ili regionalnih kriza**, kao što je pandemija bolesti COVID-19. Odgovarajućim bi zakonodavstvom trebalo zajamčiti i da unutarnje granice ostanu otvorene te osigurati pružanje prekograničnih javnih usluga i potpuno funkcioniranje jedinstvenog tržišta i schengenskog područja. S tim u vezi preporučujemo donošenje usklađenih kriterija na razini EU-a za upravljanje budućim pandemijama i izvanrednim okolnostima u cijelom EU-u kako bi se izbjegao fragmentirani pristup koji onemogućava učinkovit odgovor na krizu.

---

² COM(2018)0373.